

8. Finansiell posisjon OBOS-konsernet (eksklusive OBOS-banken)

OBOS-konsernet skal på en forsvarlig måte sørge for å ha tilstrekkelig likviditet og soliditet til å støtte opp under de aktiviteter og målsettinger som framgår av formålet. Selskapet skal ha en likviditetsreserve som er tilstrekkelig til å dekke opp for svikt i sertifikat- og obligasjonsmarkedet og for uventede hendelser. Videre skal likviditetsreserven være tilstrekkelig til å operere i en stressituasjon i minst tolv måneder uten tilgang på ny ekstern finansiering. Likviditetsreserven skal bestå av kortsiktige, likvide verdipapirer, samt ubenyttede komitterte kredittrammer og trekkrettigheter.

8.1 Tilgjengelig likviditet – kredittrammer

Pr. 31.12.16 hadde OBOS-konsernet (eksklusive OBOS-banken) kassekredittramme og trekkrettigheter som det framgår av nedenstående oversikt:

OBOS

Bank		Løpetid	Beløp (mill. kroner)
Nordea	Kassekreditt	2016-2019	400
SEB/Nordea/Handelsbanken/ DNB/Danske Bank	Trekkrettighet	2015-2018	1 500
SEB/Nordea/Handelsbanken/ DNB/Danske Bank	Trekkrettighet	2015-2020	1 000
Sum			2 900

OBOS Forretningsbygg AS

Bank		Løpetid	Beløp (mill. kroner)
Handelsbanken	Trekkrettighet	364 dager revolverende	300
Sum			300

OBOS Nye Hjem AS

Bank		Løpetid	Beløp (mill. kroner)
DNB	Trekkrettighet	364 dager revolverende	500
Handelsbanken	Trekkrettighet	364 dager revolverende	300
Danske Bank	Trekkrettighet	364 dager revolverende	300
Sum			1 100

Pr. 31.12.16 var opptrekket på trekkrettighetene i OBOS Nye Hjem AS kr 790 mill.

Finansielle betingelser i trekkfasilitetene framgår av tabellen nedenfor:

Selskap	Lån	Finansielle betingelser	Status per 31.12.2016
OBOS BBL	Trekkfasilitet DNB, Nordea, SEB, Danske Bank og Handelsbanken	Total konsolidert rentebærende gjeld (ekskl. gjeld i OBOS-banken) for OBOS-konsernet skal ikke overstige 50 % av summen av total konsolidert verdijustert egenkapital og rentebærende gjeld (ekskl. OBOS-banken) for OBOS-konsernet.	34,9 %*
		Total rentebærende gjeld for OBOS skal ikke overstige 35 % av summen av verdijustert egenkapital og rentebærende gjeld for OBOS	19,8 %
OBOS Forretningsbygg AS	Trekkfasilitet Handelsbanken	Bokført EK-andel på minimum 30 %	31,9 %
OBOS Nye Hjem AS	Trekkfasilitet DNB	Ingen finansielle covenants	
OBOS Nye Hjem AS	Trekkfasilitet Handelsbanken	Bokført EK-andel på minimum 25 %	33,1 %
OBOS Nye Hjem AS	Trekkfasilitet Danske Bank	Bokført EK-andel på minimum 25 %	33,1 %

* Rentebærende gjeld for OBOS-konsernet (ekskl. OBOS-banken) var kr 14 441,8 mill. pr. 31.12.16.

8.2 Aksjeposter

OBOS' aksjeportefølge hadde ved årsskiftet en markedsverdi på kr 7 349 mill. De største aksjepostene pr. 31.12.16 er i Veidekke ASA (17,8 prosent), AF Gruppen ASA (16,7 prosent), JM AB (5,7 prosent), Multiconsult ASA (6,8 prosent), Eika Gruppen AS (6,3 prosent) og Eika Boligkreditt AS (11,9 prosent). Disse aksjepostene er ikke belånt eller pantsatt, men utgjør en viktig eiendel med hensyn til OBOS' usikrede obligasjonsgjeld.

8.3 Utvikling i egenkapitalen i OBOS-konsernet (eksklusive OBOS-banken) de siste tre år

(mill. kroner)	2014	2015	2016
Andelskapital	70	77	84
Annen egenkapital	12 179	14 521	17 150
Minoritetsinteresser	30	57	58
Sum egenkapital	12 279	14 655	17 291
Endring		2 377	2 636

8.4 De viktigste transaksjoner de siste tre år

BWG Homes AS ble i 2014 et datterselskap av OBOS med en total investering på kr 2 139,8 mill.

OBOS solgte i 2014 617 utleieboliger til Oslo kommune for til sammen kr 1 350 mill.

OBOS solgte i løpet av 2014 og 2015 totalt 13,7 millioner aksjer i Veidekke ASA og 6,65 millioner aksjer i AF Gruppen ASA.

OBOS Nye Hjem AS kjøpte i 2015 Nydalen Næringseiendom AS. OBOS har som mål på sikt å bygge mer enn 1 000 boliger på tomten som i dag huser Schibsted Trykk.

OBOS Prosjekt AS kjøpte i 2015 60 prosent av aksjene i Stema Rådgivning AS med opsjon på kjøp av de resterende 40 prosent. Stema Rådgivning AS med datterselskap er et norsk rådgivende ingeniørselskap som tilbyr tjenester innenfor prosjektadministrasjon og taksering.

I løpet av 2015 og 2016 har OBOS kjøpt aksjer for til sammen kr 870,3 mill. i JM AB og eier ved slutten av 2016 5,72 prosent av aksjene i selskapet.

OBOS har i februar 2016 inngått avtale om kjøp av Ulven AS og tilhørende eiendommer på til sammen 280 mål. OBOS' målsetning med området er å utvikle en ny bydel med inntil 3 000 boliger og næringsarealer for inntil 5 000 arbeidsplasser. Ulven AS ble i slutten av 2016 solgt til datterselskapet OBOS Forretningsbygg AS.

OBOS solgte i 2016 alle aksjene i OBOS Basale AS til det svenske selskapet Newsec Nordic Asset Management.

OBOS Forretningsbygg AS har i 2017 solgt alle aksjene i Vitaminveien 1 AS og Gårdpass AS.

OBOS har pr. februar 2017 inngått en intensjonsavtale med Tryg Forsikring om salg av boligbyggelagets forsikringsvirksomhet (OBOS Forsikring AS) til Tryg.

8.5 Sertifikat- og obligasjonslån

OBOS-konsernet (eksklusive OBOS-banken) hadde følgende obligasjonsgjeld pr. 31.12.16:

Obligasjonslån – OBOS

VPS no.	Løpetid	Tilrettelegger	(mill. kroner)	Lånebeløp
NO-001-0695166	21.11.13 – 21.11.18		DNB / Nordea	500
NO-001-0695166	03.12.13 – 21.11.18		DNB / Nordea	200
NO-001-0725229	09.12.14 – 09.12.19		SEB / Nordea	300
NO-001-0697519	10.12.13 – 10.12.20		DNB / Nordea	200
NO-001-0763741	28.04.16 – 28.04.21		SEB / Nordea	600
NO-001-0725237	09.12.14 – 09.12.21		SEB / Nordea	200
NO-001-0763758	28.04.16 – 28.04.23		SEB / Nordea	325
NO-001-0763733	28.04.16 – 28.04.26		SEB / Nordea	130
Sum				2 455

Obligasjonslån – OBOS Forretningsbygg AS

VPS no.	Løpetid	Lånebeløp Tilrettelegger	(mill. kroner)	Lånebeløp
NO-001-0671001	05.02.13 – 05.02.18		Handelsbanken	356
NO-001-0564883	25.02.10 – 25.10.19		Arctic Securities	450
NO-001-0768979	28.03.17 – 28.03.22		DNB/Danske Bank	580
NO-001-0708480	03.04.14 – 03.04.24		Arctic Securities / Nordea	475
Sum				1 861

Finansielle betingelser i obligasjonslånene framgår av tabellen nedenfor:

Selskap	Lån	Finansielle betingelser	Status per 31.12.2016
OBOS BBL	Alle obligasjonslån	Total konsolidert rentebærende gjeld (ekskl. gjeld i OBOS-banken) for OBOS-konsernet skal ikke overstige 50 % av summen av total konsolidert verdijustert egenkapital og rentebærende gjeld (ekskl. OBOS-banken) for OBOS-konsernet.	34,9 %*
		Total rentebærende gjeld for OBOS skal ikke overstige 35 % av summen av verdijustert egenkapital og rentebærende gjeld for OBOS.	19,8 %
OBOS Forretningsbygg AS	Alle obligasjonslån	Bokført EK-andel på minimum 20 %.	31,9 %

* Rentebærende gjeld for OBOS-konsernet (ekskl. OBOS-banken) var kr 14 441,8 mill. pr. 31.12.16.

8.6 Utlån til datterselskaper og tilknyttede selskaper

OBOS morselskap hadde følgende utlån og garantier til datterselskaper og tilknyttede selskaper pr. 31.12.16:

Utlån og garantier til datterselskaper og tilknyttede selskaper

	(mill. kroner)
OBOS Forretningsbygg AS	2 500,0
BWG Homes AS	777,2
OBOS Nye Hjem AS	425,0
Ulven AS	230,1
Block Watne AS	203,9
OBOS Prosjekt AS	63,0
OBOS Energi AS	29,6
Kværnerbyen Infrastruktur AS	15,3
Hammersborg Inkasso AS	10,0
Mjølkeråen Aldersboliger AS	6,2
OBOS Fornebulandet AS	3,0
OBOS Basale AS	2,3
OBOS Eiendomsmeglere AS	0,3
Sum	4 265,9

8.7 Forsikringsdekning

Det er tegnet formuesskadeforsikringer i henhold til gjeldende regler for ansvar OBOS-konsernet kan pådra seg gjennom sin virksomhet, i tillegg til at alle konsernets eiendommer er forsikret.